

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

INLEDNING

Syfte

Syftet med instruktionen är att de hälsoinriktade insatserna på vårdcentralen skall bidra till en bättre hälsa för vårdcentralens listade befolkning. Detta görs genom arbete i enlighet med de Nationella riktlinjerna för sjukdomsförebyggande metoder 2011.

Omfattning

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete innebär insatser från samtliga medarbetare inom Primärvården. All hälso- och sjukvårdspersonal omfattas av instruktionen.

Ansvar

Att bedriva hälsoinriktat arbete ingår som en obligatorisk del i Primärvårdsprogrammet. Aktuella insatser framgår av 6.6 Hälsoinriktat arbete. Ansvarig för att insatser ges är verksamhetschefen vid respektive vårdcentral.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Användning av Hälsobladet (används inte av MHV eller BHV)

Hälsobladet skickas till patienten tillsammans med kallelse för planerat besök eller delas ut och fylls i vid besök hos vårdgivaren. Vid besöket går behandlaren igenom Hälsobladet tillsammans med patienten för att konstatera om det finns ohälsosamma levnadsvanor. Svaren dokumenteras i patientens journal i mallen Hälsobladet. En notering om att Hälsobladet/hälsosamtalen är genomfört skrivs in i patientkortet.

Åtgärdsnivåer

Rådgivning i samband med hälsoinriktat arbete kan ges inom tre åtgärdsnivåer, enligt tabell 3.

Åtgärdsnivå	Beskrivning	Omfattning i tid
Enkla råd	<ul style="list-style-type: none"> Information och korta, standardiserade råd och rekommendationer om levnadsvanor (inte likställt med att ställa frågor om levnadsvanor). Eventuell komplettering med skriftlig information 	Vanligtvis mindre än 5 minuter
Rådgivande samtal	<ul style="list-style-type: none"> Dialog mellan hälso- och sjukvårdspersonal och patient. Anpassning till den specifika personens ålder, hälsa, risknivåer med mera. Eventuell komplettering med olika verktyg och hjälpmedel samt 	Ofta längre än rådgivande samtal

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

	<p><i>med särskild uppföljning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kan inkludera motiverande strategier</i> 	
<p><i>Kvalificerat rådgivande samtal</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dialog mellan hälso- och sjukvårdspersonal och patient.</i> • <i>Anpassning till den specifika personens ålder, hälsa, risknivåer med mera.</i> • <i>Eventuell komplettering med olika verktyg och hjälpmedel samt med särskild uppföljning.</i> • <i>Kan inkludera motiverande strategier.</i> • <i>Vanligen teoribaserat eller strukturerat (se vilka teorier och metoder som har beskrivits i det vetenskapliga underlaget i bilaga 2).</i> • <i>Personal med utbildning i den metod som används.</i> 	<p><i>Ofta längre än rådgivande samtal</i></p>

Tabell 3. Tre åtgärdsnivåer för sjukdomsförebyggande metoder hämtat från Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder 2011, Socialstyrelsen

Insatserna skall ges av hälso- och sjukvårdspersonal.

Samtliga nivåer i rådgivningen förutsätter att

- personalen har fördjupad ämneskunskap om den eller de levnadsvanor åtgärden gäller
- hälso- och sjukvården redan har konstaterat att personen har ohälsosamma levnadsvanor

Enkla råd innebär att hälso- och sjukvårdspersonal förmedlar information och korta standardiserade råd och rekommendationer om levnadsvanor. Råden kan kompletteras med skriftlig information. Tidsåtgång kan handla om mindre än 5 minuter och normalt sett sker ingen uppföljning.

Rådgivande samtal är tidsmässigt mera omfattande och ska ta minimum 15 minuter, men kan pågå upp till 30 minuter. Personalen för en dialog med patienten och anpassar åtgärdena individuellt. Samtalet kan inkludera motiverande strategier och även verktyg och hjälpmedel som t ex kolmonoxidmätning, lungfunktionsprov, förteckning över motionsanläggningar, receptbok, motions-/konsumtionsdagbok. Uppföljning kan ingå.

Åtgärden **kvalificerat rådgivande samtal** innebär också en dialog, anpassade åtgärder och motiverande strategier. Åtgärdena är dock på denna nivå tidsmässigt mera omfattande än vid rådgivande samtal och skall ta i anspråk 30-60 minuter. Åtgärdena är teoribaserade eller strukturerade och kan ges individuellt eller i grupp. De kan kompletteras med olika verktyg. Samtalen ges oftast som en behandlingsserie där uppföljning ingår. Det kvalificerat

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

Rådgivande samtalet förutsätter att personalen, utöver ämneskunskapen också är utbildad i den metod som används. Exempel på metoder är:

- Motiverande samtal (MI)
- Kognitivt förhållningssätt
- Lösningfokuserat arbetssätt
- Kognitiv beteendeterapi (KBT)
- Pedagogisk kompetens inom diabetes 7,5 hp
- Utbildning i rökavvänjning inkl diplomerings

Rekommendationer för riskbruk av alkohol, tobaksbruk, ohälsosamma matvanor och otillräcklig fysisk aktivitet

Riskbruk av alkohol

Rådgivande samtal;

Interventionerna kan innehålla återkoppling om personens alkoholkonsumtion och eventuella alkoholrelaterade problem, förtydligande av vad som utgör riskbruk av alkohol, information om skadliga effekter förknippade med riskfylld alkoholkonsumtion, fördelar med att minska konsumtionen, motiverande samtal, analys av risksituationer och framtagning av personlig plan för minskning av alkoholkonsumtionen. Samtalet kan kompletteras med broschyrer, konsumtionsdagbok och hemövningar.

Särskild uppföljning kan ingå. Rådgivningen kan bestå av en serie av samtal och/eller telefonuppföljning.

Tobaksbruk

Kvalificerat rådgivande samtal;

Kvalificerat rådgivande samtal kan ges individuellt eller i grupp. I båda fallen kan skattning av motivation ingå eller en diskussion om motiv för att sluta röka och hälsovinster samt strategier för att planera försök att sluta röka, socialt stöd genom att dela erfarenheter med andra. Även återfallsprevention ingår. Obligatorisk utbildningsnivå är genomgången utbildning i rökavvänjning inkl diplomerings.

Ohälsosamma matvanor

Kvalificerat rådgivande samtal;

Individanpassade planerade interventioner, enskilt eller i grupp enligt evidensbaserade behandlingsmetoder. Metoderna hjälper patienterna att hitta strategier för att nå mål samt att behålla dessa mål. Kostrådgivning kan ges med olika inriktningar.

Otillräcklig fysisk aktivitet

Rådgivande samtal;

Rådgivande samtal med tillägg av skriftlig ordination och särskild uppföljning. Rådgivningen innehåller fördelar med fysisk aktivitet och råd om träning. Den skriftliga ordinationen

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

innehåller val av aktivitet, intensitet, dosering, uppföljning och målsättning. Skriftligt material om träningsanläggningar och dagbok kan ingå.

Hälsorådgivning inom mödra- och barnhälsovården

Både inom mödra- och barnhälsovården ingår hälsosamtal, information och rådgivning som centrala aktiviteter beskrivna i landstingets Regelböcker för mödra- och barnhälsovård" och också i nationella vägledande dokument som "Kunskapsstöd för mödrahälsovården" och "Rikshandboken Barnhälsovård". Vid dessa aktiviteter skall inte KVÅ-koder användas eller målrelaterad ersättning utgå.

Vid insatser utöver regelverk och vägledning som t ex vid tobaksavvänjning av diplomerad tobaksavvänjare, uppföljning av riskbruk under graviditet, barn med övervikt eller ordination av FaR-recept, kan KVÅ-kodning göras och extra ersättning utgå.

Målrelaterad ersättning vid sjukdomsförebyggande åtgärder

Ersättning per aktivitet/Totalt	<p>Om totalbelopp hälsorådgivningen om 3,5 mkr överskrids på en nivå sänks ersättning för respektive rådgivningsaktivitet till nästa nivå.</p> <p>Nivå 1: Ersättning sker med 303 kr/ kvalificerat rådgivande samtal (minimum 30 min). Uppskattad årsvolym för nivå 1 är 18 000 st redovisade tillfällen</p> <p>Nivå 2: Ersättning sker med 225 kr/kvalificerat rådgivande samtal (minimum 30 min). Uppskattad årsvolym för nivå 2 är upp till 24 000 st redovisade tillfällen.</p> <p>Nivå 3: Om totalbeloppet om 3,5 mkr överskrids vid ersättning enligt nivå 2 så sänks priserna procentuellt per delaktivitet i motsvarande mån så att totalbeloppet inte överskrids. Uppskattad årsvolym för nivå 3 är fler än 24 000 st redovisade tillfällen.</p> <p>Totalt för de fyra levnadsvanorna 3,5 mkr.</p>
Ersättning per aktivitet/Totalt	<p>Om totalbelopp hälsorådgivningen om 3,5 mkr överskrids på en nivå sänks ersättning för respektive rådgivningsaktivitet till nästa nivå.</p> <p>Nivå 1: Ersättning sker med 131 kr/rådgivande samtal (minimum 15min)</p>

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

	<p>Uppskattad årsvolym för nivå 1 är 18 000 st redovisade tillfällen</p> <p>Nivå 2: Ersättning sker med 98 kr/rådgivande samtal (minimum 15 min) Uppskattad årsvolym för nivå 2 är upp till 24 000 st redovisade tillfällen</p> <p>Nivå 3: Om totalbeloppet om 3,5 mkr överskrids vid ersättning enligt nivå 2 så sänks priserna procentuellt per delaktivitet i motsvarande mån så att totalbeloppet inte överskrids. Uppskattad årsvolym för nivå 3 är fler än 24 000 st redovisade tillfällen</p> <p>Totalt för de fyra levnadsvanorna 3,5 mkr.</p>
--	--

För varje samtal kan endast en KVÅ-kod registreras och en ersättning utgå. Enda undantaget är registrering vid rådgivning om fysisk aktivitet där recept kan KVÅ-kodas vid samma besök. Besöket är att betrakta som ett läkarbesök eller sjukvårdande behandling och skall besöksregistreras med avgiftsuttag enligt regler för vårdavgifter.

Rapportering

Sjukdomsförebyggande åtgärder i form av hälsosamtal och rådgivning registreras i Cosmic med hjälp av KVÅ-koder, enligt följande:

- DV030 Hälsosamtal
- DV113 Kvalificerat rådgivande samtal om tobaksbruk
- DV122 Rådgivande samtal om alkoholvanor
- DV132 Rådgivande samtal om fysisk aktivitet
- DV200 Utfärdande av recept på fysisk aktivitet (FaR)
- DV143 Kvalificerat rådgivande samtal om matvanor

Rapportering av antal insatser enligt ovan sker till Vårdvalsenheten per tertial på blankett "Rapportering målrelaterad ersättning". Uppgift om antal insatser tas från DUVA-rapport.

REFERENSER

[Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder 2011, Socialstyrelsen](#)

[Fysisk aktivitet på recept dok.nr 7487-1](#)

Hälsoinriktade insatser - definitioner, åtgärdsnivåer och målrelaterad ersättning

[Beskrivning till frågeformuläret Hälsobladet dok.nr 10522-4](#)

[Dokumentationsmall Hälsoblad - användarmanual dok.nr 21443-1](#)

[Hälsobladet Några frågor om dina levnadsvanor dok.nr 13865-1](#)